

Õiguskantsler

Teie 06.03.2023 nr

Meie 14.04.2023 nr 6-4/230585/2302076

Lasteaiakohtade jagamine

Lugupeetud avaldaja

Kirjutasite õiguskantslerile, et Te pole rahul sellega, kuidas on [] vallas moodustatud teeninduspiirkonnad ja kuidas jagatakse lasteaiakohti. Tõite näite, et elate [], kuid Teie laps saab koha seelses lasteaias alles sügisel ning peab seni käima [] lasteaias, mis on [] ligikaudu kuus kilomeetrit eemal. Niisugune olukord on Teie hinnangul tekkinud sellepärast, et [] lasteaias on koha saanud lapsed, kes ei ela [], vaid mujal teeninduspiirkonnas.

Mõistame Teie seisukohti lasteaiakohtade jagamise suhtes. Siiski pole alust öelda, et [] Vallavolikogu kinnitatud teeninduspiirkonnad on määratud ilmselgelt ebamõistlikult.

[Koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) järgi saab õiguse teeninduspiirkonna lasteaiakohale see laps, kelle puhul on täidetud kõik seaduses kehtestatud tingimused. Seadus ei sätesta, milline peab olema lasteaias teeninduspiirkond, mille valla- või linnavolikogu peab kehtestama (KELS § 15 lg 1). Seetõttu võib ka kogu valla või linna territoorium olla üks teeninduspiirkond või moodustab vald või linn väiksemaid piirkondi kohalike olude järgi.

Kohtade jagamise kohta annab seadus samuti vaid mõned suunised. KELS § 15 lõikes 3 on sätestatud, et valla- või linnavalitsus võtab kõigepealt lasteasutusse vastu lasteasutuse teeninduspiirkonnas elava lapse, eelistades võimaluse korral lapsi, kelle samas elukohas elavate sama pere teised lapsed käivad samas lasteasutuses. Pärast seda, kui teeninduspiirkonnas elavad lapsed on lasteaias kohad saanud, võetakse lasteaias lapsi ka väljastpoolt teeninduspiirkonda, kusjuures eelistatud on samas vallas või linnas elavad lapsed ning seejärel teeninduspiirkonnas töötavate vanemate lapsed. Väljaspool teeninduspiirkonda elavate laste puhul arvestatakse ajaliselt varem esitatud kohataotlusi.

Seega on kohalikul omavalitsusel väga suurel määral õigus ise otsustada, millised teeninduspiirkonnad moodustada ja kuidas olemasolevaid lasteaiakohti jagada. Seadus ei anna seejuures perele õigust saada koht kodule kõige lähemal asuvas lasteaias ega ka tingimata selles lasteaias, kus juba käib sama pere teine laps.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Ükskõik kuidas kohalik omavalitsus ka teeninduspiirkonnad moodustab, on oluline, et lasteaiakoht, mida perele pakutakse, oleks perele tegelikult kättesaadav. See tähendab, et lasteaeda ja tagasi koju jõudmiseks ei tohi kuluda ebamõistlikult kaua aega (vt nt Tallinna Ringkonnakohtu otsus asjas nr [3-21-336](#)). Samuti peab olema koht kättesaadav ühissõidukiga liikudes, kui pere kasutab ühissõidukeid.

Teeninduspiirkondade moodustades ja kohti jagades tuleb kohalikul omavalitsusel arvestada mitmeid, sageli vastandlikke huve. On mõistetav, et [] elav pere võib soovida, et nende laps käiks [] asuvas lasteaias. Samas tuleb mõista ka seda, et vallal tuleb tagada lasteaiakoht kõigile valla lastele ning päris igal pool lasteaedu pole või pole konkreetset kohas kohti piisavalt. Seega võib ka näiteks [] lasteaed olla elukohale lähim lasteaed (või ka transpordi mõttes sobivaim) neile lastele, kes elavad väljaspool [].

Pealegi ei pruugi sugugi kõik pered soovida lapsele lasteaiakohta oma elukoha läheduses, vaid hoopis näiteks vanavanemate elukoha lähedal, vanema töökoha lähedal vm. Kui teeninduspiirkonnad on väga väikesed, kaob ära võimalus kohti paindlikult jagada. Paratamatult ei saa kõik lapsevanemad oma lapsele kohta täpselt sellesse lasteaeda, kuhu nad seda sooviksid.

Kui perele pakutakse lasteaiakohta, mis jääb nende elukohast liiga kaugemale (nt kulub autoga sõites ebamõistlikult kaua aega või soovib pere kasutada ühistransporti ja sellega pole lasteaeda võimalik mõistlikult jõuda), tuleks esmalt vallale selgitada, miks pakutud koht lapsele ei sobi ja miks pere ei saa seda vastu võtta.

Kui vald ei nõustu andma perele sobivamat lasteaiakohta, saab pere oma õigusi kaitsta halduskohtus. Halduskohtusse pöördumine pole kulukas (riigilõiv on üldjuhul 20 eurot). Samuti ei pea halduskohtus inimest esindama advokaat. Kui pere on kandnud lisakulusid (nt kulutused lapsehoiuteenusele, mis ületavad omavalitsuse kehtestatud piirmäära) selle tõttu, et vald või linn ei ole täitnud oma seadusest tulenevat kohustust anda lapsele lasteaiakoht, mis oleks perele ka selle asukohta arvestades kättesaadav, võib lapsevanem nõuda ka nende kahjude hüvitamist halduskohtu kaudu. Kohus hindab esmalt, kas omavalitsus on lasteaiakohta pakkudes täitnud oma seadusest tuleneva kohustuse, ning seejärel saab kohus otsustada, kas lisakulud on olnud põhjendatud.

Õiguskantsleri nõunikule selgitati vallast, et alates 1. aprillist 2023 lasteaeda kohta soovinud pere laps oli üldjärjekorras Teie lapsest eespool. See tähendab, et see pere oli koha saamise taotluse esitanud varem ja selle pere laps on Teie lapsest vanem.

[] Vallavalitsuse [] määruse nr [] „Koolieelsesse lasteasutusse vastuvõtmise ja väljaarvamise kord [] vallas“ (edaspidi kord) § 4 lõike 2 järgi reastatakse taotlused õppeaasta järgi, millal pere soovib lasteaiakohta kasutama hakata. Seejuures arvestatakse ka taotluse esitamise aega, lasteaiakoha soovi algusaega, teeninduspiirkonda, lapse vanust 30. septembri seisuga, lapse ja vanema rahvastikuregistrijärgset elukohta.

Korra § 7 lõike 1 järgi pakutakse õppeaasta kestel tekkinud vaba lasteaiakohta vastavalt korra § 6 sätestatud järjekorrale. Korra § 6 lõike 1 kohaselt on lasteasutusse lasteaiakoha saamise aluseks teeninduspiirkonna kohataotluse järjekord ja vaba koht lasteaias vastavas vanuserühmas. Seega, kui kõnealune laps oli korra alusel peetavas ARNO süsteemis Teie lapsest järjekorras eespool, oli vallal õigus anda lasteaiakoht kõigepealt sellele lapsele.

Vallast selgitati, et soovisite lapsele kohta [] Lasteaed [] alates 20. märtsist 2023 ning pakkumus sellele kohale tehti Teile 18. märtsil 2023. Niisiis sai soovitud ajal lasteaiakoha ka Teie laps.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: [] Vallavalitsus

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee